

Danskeren

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSES-
BLAD FOR DET DANSKE
FOLK I AMERIKA,
udgivet af
Danish Lutheran Publishing House,
Blair, Nebraska.

"Danskeren" udgives Onsdag i hver Uge.
Pris pr. Aargang:
De Forenede Stater \$1.50. Udlandet \$2.00
Bladet betales i Forskud.
Bestilling, Betaling, Adresseforandring
etc. med Undtagelse af Bidrag til
Bladets Indhold adresseres
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold —
Korrespondancer, Afhandlinger og andre
Artikler — sendes til dets Redaktør:
A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second
class matter.

Advertising rates made known upon
application.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages
regelmæssigt, bedes man klage til det
sædvanlige Postkontor. Skulde dette ikke
hjælpe, bedes man henvende sig til "Dan-
skernes" Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk,
som avorterer i Bladet, enten for at
købe hos dem eller for at faa Oplysning
om det averterede, bedes de altid om-
tale, at de saa Avertissementet i dette
Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Under 29. Juni skriver Past. J.
C. Gundersen til os, bl. a. "Efter
37 Dages Ophold paa Hospitalet
er jeg ved Guds Naade igen kom-
men hjem og har Naab om at blive
fuldstændig rask igen, Gud sige Tak.
Men det vil jo tage Tid. Denne
Sang, som jeg her sender til "Dan-
skeren", er skrevet paa Hospitalet."
Sangen findes paa Side 6.

Under 29. Juni skriver Past. J. C. Gundersen til os, bl. a. "Efter 37 Dages Ophold paa Hospitalet er jeg ved Guds Naade igen kommet hjem og har Naab om at blive fuldstændig rask igen, Gud sige Tak. Men det vil jo tage Tid. Denne Sang, som jeg her sender til "Danskere", er skrevet paa Hospitalet." Sangen findes paa Side 6.

Fra Lincoln, Nebr., meddeles os ved Mr. S. W. Sørensen, at den danske "Med Cross" Sygeplejerfælleskab Mary C. Nielsen, der er færdig af mange, er fra Washington, D. C., faldet til at gaa til Slagmarker for at pleje faarede Soldater. Forelsbågt er hun sendt til "Army Hospital" i Fort Bliss, El Paso, Tex. Hun ventte senere at blive sendt til Frankrig. Før hun rejste, havde man i Præstebogen i Lincoln et lille "Newell Party" for hende.

Læserne vil paa denne Side finde Nebraska State Council of Defense's Genstilling angaaende udelukkende Brug af det engelske Sprog. Det var jo blot naturligt at meddele den i det engelske Sprog, og ligesaa fandt vi det naturligt at gøre vore Bemærkninger til Genstillingen i det engelske Sprog. Bladet sendes nemlig til Defense Council, og saa var det rimeligt at skrive i det Sprog, Medlemmerne forstod, særlig da det gælder Brugen af Engelsk udelukkende.

Nebraskas Foodadministration gør opmærksom paa, at Høsten staar for Haanden, og den beder Farmerne om at bistaa den i Bevarelsen af Kornet. Der gøres saa videre opmærksom paa, at ikke saa lidt Korn tidligere er gaaet tabt ved, at der er sat Kornstakke for nær Jernbaner, saa Gnistere fra Lokomotiver er fløjet i dem med den Følge, at de er brændt. For at saadant uforvarligt Tab ved Brand kan undgaaes beder Administrationen Farmerne om at sætte deres Kornstakke saa langt fra Jernbaner, at de ikke skal være udsat for Antændelse ved Gnistere fra Lokomotiver.

Past. Adfer Stegaard. Til Anmeldelse har vi modtaget. Past Adfer Stegaard, Bidrag til et Mindekræft. Af Past. B. Rasmussen, Highland, Mich. Det er et velstrevet Mindeord om den forholdsvis unge Præst i "Den danske Kirke", der døde sidste 22. December. Der gives en fort Overtigt over den afslåede Liv — hans Ungdomsliv i Hjemmet paa Jylland, hans Studier i København og hans Præstegerning, først en halv Snes Aar derhjemme, saa i Muskegon, Mich., siden 1. Sept. 1915. Videre meddeles fire Prædikenopskrifter og fire Digte af den afslåede. Skriflet er 47 Sider, stort Format, og koster 25 Cts. Det faas hos Forfatteren og kan ogsaa bestilles gennem Dan. Luth. Publ. Housfe.

Sprogspørgsmaalet i Iowa.

Flere af vore Læsere har rimeligvis læst eller hørt om, at den nordlige lutheriske Kirkes Naamsrådene i Fargo, N. Dak., valgte en Komitè af tre Mænd (Kirkeens Formand, Dr. S. G. Stub; Past. S. C. Holm og Prof. A. W. Boe), som skulde rejse til Des Moines, Ia., og tale med Guverner Harding om en tilfredsstillende Ordning af Sprogspørgsmaalet. Naeppe nogen har taget alvorligere og bevidnede paa dette Spørgsmaal, hvorfor vi anser dens Rapport af stor Betydning ogsaa for vort danske Kirkefolk i Iowa. Komitèens Rapport forekommer i sidste Nr. af "Lutheraneren", hvorefter vi meddeler den i sin Helhed som følger:

Sprogspørgsmaalet i Iowa.

Den af Naamsrådet i Fargo valgte Komitè til at tale med Guverner Harding i Des Moines om mulig Ordning af Sprogspørgsmaalet i Iowa, der kunde være saa tilfredsstillende, som Forholdene tillod, havde Audiens hos Guverneren den 25. Juni — den første Dag efter Naamsråds Komitèens Afgang til at træffe ham. Komitèen overrakte ham først vort Samfund's Lokalitets-resolution, antaget i Fargo. Guverneren erklærede, at han ikke havde villet lægge Hindringer i Vejen for nogen til at dyrke Gud paa den Maade, hans Samvittighed tillod. Men paa Grund af de særegne Forhold, i hvilke vi nu var, specielt i forskellige Stater, og dels for at hindre, at visse Dele af Befolkningen ved næsten udelukkende Brug af fremmede Sprog afsondrede sig fra den engelsktalende Del af Befolkningen, og endelig i det hele for at fremme Brugen af Landets Sprog saa meget som muligt, havde han anset det for nødvendigt at komme med sin Proklamation i Anledning af Brug af Sprog.

Søvedsagen for Guverneren var, at der overalt burde vise sig en alvorlig Vestræbelse for at give det engelske Sprog den Plads i Forretningslivet, det sociale Liv og i Kirken, som det havde skrav paa. Hvor som helst imidlertid i Eks. det nordiske Sprog var nødvendigt i Guds-tjenester, dels fordi det medførte Vanskeligheder for Præsten at prædike udelukkende paa Engelsk, dels fordi der i en hel Del Menigheder vilde være nok saa mange, der ikke vilde kunne have Udbytte af en Prædiken paa Engelsk som af en Prædiken paa Norsk, vilde det være muligt at træffe en tilfredsstillende Ordning. Enten saaledes at Præsten først holdt en Prædiken paa Engelsk og saa umiddelbart efter den samme Prædiken eller en anden Prædiken paa Norsk; eller saaledes, at man holdt en Prædiken paa Engelsk om Formiddagen og saa en Prædiken paa Norsk om Aftenen, eller omvendt. Før imidlertid nogen Ordning træffes fra Præstens eller Menighedens Side, bør Præsten, som vi senere skal komme til, straks skrive til Guverneren og fremsætte Situationen. Ligeledes kunde der træffes en Ordning med Aftargangen, saa de, som vilde have den paa Norsk, kunde saa den i det Sprog. Selv ved Missionsfester kunde en Del være paa Norsk, ligesaa ved Konferencer og firkelige Møder, men altid saa, at der viste sig en Vestræbelse for at give det engelske Sprog en saa fremskudt Plads som mulig. Imidlertid bør man ogsaa for de netop nævnte Tilfælde først skrive til Guverneren. Altfaa forat Guverneren kunde faa et Overblik over den sproglige Situation paa de forskellige Steder, og ogsaa for at Præster og Menigheder kunde faa de fornødne Belysninger i paafølgende Tilfælde, enedes vi om, at alle Præster af vort Samfund i Staten Ia., som anser det for nødvendigt at have en Del af Guds-tjenesterne eller andre Møder paa Norsk, snarest mulig bør sende en Henvendelse til Guverner Harding i Des Moines. I denne Henvendelse bør Situationen skildres, som den er, d. v. s. at Præsten, forklarer, hvilke Vanskeligheder han maatte have med Hensyn til udelukkende engelsk Prædiken, og hvor mange i Menighederne vilde have Vanskelighed for at faa det rette Udbytte af en engelsk Prædiken. Forfaar Guverneren af Henvendelsen, at det ikke er Uvillie med Brugen af det engelske Sprog, som

er Grundet til, at man kommer med sit Væger, men at det er Forholdene, som de nu en Gang er, vil han tage alle mulige Hensyn. Hans Tilfælde vil da ogsaa være et Belysningssagen, hvor det nordiske Sprog delvis vil blive benyttet, lige over for uforstandiges Anklage for ikke at være loyal eller for at handle imod Guvernerens Proklamation. I ethvert saadant Tilfælde kan der simpelthen henvises til den Kendsgerning, at man har haft Forhandling med Guverneren og faaet hans Tilladelse.

Med Hensyn til Børnens Uddannelse i Religion erklærede Guverneren, at det engelske Sprog maatte benyttes som Meddelelsesmiddel, men at der selvfølgelig var Adgang til at undervise Børn, som ikke forstod Engelsk, i det nordiske Sprog. Søndagskoler burde drives paa Engelsk, ligesom Sproget i Ungdomsforeningsmøder væsentlig burde være engelsk. Det er vort Naab om vore Præster og Menigheder i disse Forhold og Undervisningen, saatter saa vanskelige Tider vil søge at strække sig saa langt som muligt i Vilighed til at gøre, hvad der manges Gang kan være meget tungt og vanskeligt, netop for at Tillid og god Forsaaelse kan bevares.

S. G. Stub,
S. C. Holm,
A. W. Boe,
Komitè.

Den 27. Juni 1918.

En Genstilling til Præst og Lægtelt i den for. danske Kirke.

Da vi, det amerikanse Folk, indvilledes i Krigen, saa de fleste Kirkesamfund nye Opgaver lagt for deres Døre i Retning af at søge deres unge Mænd ind i Dødsfærdigheden og ud paa Kamppladsen. De fleste forstod, at den indfaldte trængte til Menighedens Indflydelse og Mænd i "camp" saavel som udenfor. For at denne Opgave kan løses, har de fleste Kirkeafdelinger antaget "Camp Pastors". I gennem disse kan de faa søge deres unge Mænd og varetage deres aandelige Liv.

Men for at en "camp pastor" Arbejde kan lykkes, er det nødvendigt, at han støttes af de enkelte Menigheder. Det er ikke nok, at han er ansat, og at han faar sin Løn hver Maaned. For at hans Arbejde kan lykkes, maa han have Hjælp af Præster og Lægtelt. Adskillig Hjælp kan gøres, hvorved han binder ikke saa lidt tid til sig, og endvidere vil han føle Menigheden staaende bag sig stærkere end før.

Noget af det vanskelige for en "camp pastor" er at finde og komme i forbindelse med sine Folk. J. M. C. A. yder her god Støtte, det denne Organisation ved dens Møder uddeler Kort, hvorpaa Soldaterne opfordres til at skrive Navn og Adresse samt hvilken Kirke, de hører til. Hvis der er Lutheranere blandt disse, gives deres Navne og Adresser til den lutheriske "camp pastor". Disse Kort bringer ofte en "camp pastor" i forbindelse med sine Folk. Der er dog den Hage derved, at det ofte varer for længe, før disse Forbindelser kommer i Stand. Og dog bør det være saadant, at en "camp pastor" kan være sine Folk til Tjeneste allerede den første Uge af deres Ophold i en "camp".

For at den lutheriske "camp pastor" hurtigt muligt kan komme i forbindelse med sine Folk, fremsætter jeg med følgende Genstilling rettet særlig til Præsterne i den forenede danske Kirke.

Over Gang en af Menighedens unge indfalder, søger Præsten for, at med bedkommende sendes en Skrivelse "Letter of introduction", adresseret til den lutheriske "camp pastor". I denne Skrivelse meddeles indfaldtes Navn, hvilken Kirkeafdeling han tilhører og mulig andet af Interesse. Og det henstilles til "camp pastors" at oplysre bedkommende. Naar den indfaldte er kommet til "camp" og har faaet Skriften anviset, sender han selv Skrivelsen videre først til have paategnet Navn og sin nye Adresse. Hvor flere indfalder samtidig, er en Skrivelse selvfølgelig tilstrækkelig.

Hvor en Menighed er uden Præst,

kan et af dens Medlemmer sørge for, at Skrivelsen bliver affattet. Hvor ingen lutherisk "camp pastor" findes, bør Skrivelsen adresseres til "army chaplain". En saadan findes ved hvert Regiment og er let at finde. I det sidste Tilfælde kan indfaldte selv overbringe Brevet.

Seg fremkommer med denne Genstilling til Præster og Lægtelt i begge danske Kirkesamfund, fordi det vil lette Arbejdet meget for vore lutheriske "camp pastors". Naar en saadan Skrivelse modtages, ved han, hvor hans Folk er. Og han kan være i forbindelse med dem allerede i første Uge. Dette har stor Betydning; thi for mange er den første Uge i "camp" absolut de sværeste.

Endvidere kan vore unge Mænd fræve, at vi gør alt, vi kan, for dem i denne vanskelige Tid. Det har vist sig i Fortiden, at unge Mænd er gaaet ud af Krig bedre og stærkere, religiøst set, end de gik ind i den. Skal det samme ske nu, maa vi, der faar Lov at blive hjemme, gøre, hvad vi kan for dem. Hvem ved, hvad Fremtiden vil bringe? Glemmer vi at gøre vor Pligt nu, da kan det let ske, at den Hof, der lærer at se Birkeligheden i Form af tykke Bajonetter, en Gang vil sige: "Da det snarere er Alder, og vi trængte til jer, blev I hjemme. Nu kan vi klare os selv."

Siden jeg modtog Udmærkelse som lutherisk "camp pastor" ved "Camp Lewis", har jeg jævnlig modtaget Navne paa Soldater, som jeg er bleven bedt om at oplysre. Disse Breve er saa godt som alle kommet fra Offiters. Fra danske Præster har jeg sin modtaget et eneste. Jeg ved ikke, om dette tyder paa mere Uigegyldighed hos os end hos andre.

Hvis denne Genstilling tages til Følge, vil det føre til, at et af vore allervanskeligste Problemer løses. De lutheriske "camp pastors" Adresser faas i et. Maaffe vilde det ogsaa gavne Sagen, om vore danske Kirkeblade f. Eks. tre, fire Gange om Maaned vilde optrykke deres Navne og Adresser.

Med Hilsen, E. S. HAST,
1310 So. L. Street, Tacoma, Wash.

RESOLUTION ON FOREIGN LANGUAGES.

The Nebraska Council of Defense hereby invites the co-operation of all the people of Nebraska in the efforts to make English (the language of the country) the sole medium of instruction in schools, private or public, the language to be generally used in speeches and conversation in public places. To this end nothing but the language of the country should be used on railroad trains, street cars, on the telephone and other methods of public communication. All sermons and public speeches should be exclusively in the English language but where there are old people who cannot understand the English language and it is deemed necessary to give religious instruction in foreign tongue, all publicity should be avoided in such instruction.

For the general welfare of the country and the harmonious conditions of the state the slogan in every Nebraska community should be "If you are an American citizen speak the language of the country." In the fulfillment of this plan great patience and care should be exercised and resort to harsh measures should be discouraged by every good citizen. The educational process will go a long way toward convincing men generally that to ask that all public communications be limited to the language of the country is a perfectly reasonable request, at least during the period of this war, and a request which, if generally adhered to, will accomplish good results for everyone concerned.

State Council of Defense.

The honorable State Council of Defense having sent us the above for publication we assume that editorial comment on it will not be unwelcome.

Et 4 Minutters Budskab fra Præsident Wilson paa Uafhængighedsdagen.*

De er forsamlede, mine Medborgere, for at vinde Undertegnelsen

* Følgende er tilsendt os paa Raad af Committee on Public Information-Scandinavian Bureau.
R. d.

The aim of the council—to make the language of the country the sole medium of instruction in schools etc.—we are in full accord with. And willingly and gladly shall we follow the invitation of the council to cooperate with it in the efforts to reach that end.

And let us in that connection suggest that it should be made compulsory all over the state for every sound child of school age to attend common school until the eighth grade has been finished.

And as regarding Sunday School we think that it would only be beneficial for any child to get religious instruction in the language of the country in which its future life shall be spent and its business conducted, whatever it may be. Ang man ought to be able to practice his religion among his comrades in daily life.

But the fulfillment of this plan is the difficult part. That the State Council is also aware of, for it says: "In the fulfillment of this plan great patience and care should be exercised." This is very considerably said, and we applaud it.

It is a fact that the authorities in this country have, heretofore, been very liberal regarding the use of foreign languages, perhaps extremely so. And many a citizen of foreign birth has elung to the language of the country from whence he came and made little effort to learn the language of the country that adopted him. They were not compelled, not even urged to.

Therefore we meet circumstances that we must deal with wisely in our efforts to make the language of the country everybody's language.

The greater part of the immigrants came here when past school age, without opportunity or means for further education or study of languages. They had to provide homes and a living for themselves and for those who were dependent upon them for support.

Under such circumstances it was only natural for the newcomer to grasp the chances the country so liberally offered and seek the company of those whose language he shared.

And what was nearest to his heart, the religion of his own church, obliged him to worship with the brethren of his faith, who spoke his mother-tongue.

The liberty the United States granted the immigrants, in that respect, is beyond appreciation, and it has been a true blessing to the country. Without freedom of language we cannot imagine that the religious treasures we brought with us from the fatherland could have been preserved and made productive in this country.

Now, therefore, in our efforts for the fulfillment of the mentioned language plan we meet the fact that many of our elderly people cannot be edified or get real benefit of religious service in the English language. And everybody knows that neither can a man be made to speak well in a language, that heretofore was partly foreign to him, by a proclamation or a request, neither can hearers be made to understand through such means.

Under such circumstances great patience and care should be exercised, and, in our estimation, it should be left to the local church to use its best discretion in that matter, always aiming at the end in view.

af den Uafhængigheds-Erklæring, der betød, at en ny Aand var bleven dakt til Live i Nationens Tilværelse. Siden vor Republik's Fødsel har vi set denne Aand vokse. Vi har lyttet til Kravet om Selvtjære og været Vidne til, hvordan Kampen derfor har spredt sig og triumferet blandt mange Folk. Vi er kommen til at betragte Retten til politisk Frihed som Mennekeheden's fælles Ret. Naar efter Naar har vi, i Sikkerhed indenfor vore Grænser, sunnet vedblive at glæde os over Frihedens og Jøkketjærens fredelige Fremgang i hele Verden. Og dog staar vi pludselig nu overfor en Fare, der truer alt, hvad vi har vundet, og alt, hvad Verden har vundet.

I af sit gamle Overmod, med af sin gamle Grusomhed og Uretfærdighed har det militære Genevælde igen grebet til Vaaben mod Mennekeheden's Naab om Fred. Efter først at have undertrykt Selvtjære-Bevægelsen i dets eget Folk, tog det sig for at tvinge sine Raaber og os ind under sin Villie. Det har tvunget alle Verdens civiliserede Nationer, en efter en, til enten at forjage deres Aspirationer eller erklære Krig for at forvare dem. Vi befinder os igen i kamp for vor nationale Eksistens. Vi staar overfor Nødvendigheden af paany at hæve frihedens fundamentale Ret til at have deres egne Love og vælge deres egen Regering eller ogsaa lade Mennekeheden blive Opre for en henfærdig Egeraaerighed, der er besluttet paa at odelægge, hvad den ikke kan gøre sig til Herre over.

Imod denne Trusel har Verdens frihedselvskende Folk rejst sig og sluttet sig sammen. Ingen Frøgt har affrækket dem, og ingen Vestsikelse i Form af materialistisk Vælsøre har holdt dem tilbage. De har bragt saadanne Opre, som Verden aldrig før har set, og den Modstand, de trods Død og Lidelser har ydet, er bevist paa, at de formaal, der behæler Dødsfærdens Ansirengelse, aldrig kan gøre sig Naab om at blive Herre over Mennekeheden's Sjæl. Imod Nædselen for militær Erobring, imod Tomheden ved at leve i blot og bar legemlig Tilfredshed, imod Trostløsheden i at blive en Del af en Stat, der hverken kender til Sandhed eller Ere, har Verden rejst sig i den Grad, at selv Folk, der længe har været beherstet og undertrykt med Magt, er begyndt at røre paa sig og væbne sig.

Arbejdsloshedens Undertrykkelse har ikke tilintetgjort de nationale Forhaabninger, som lever blandt de mange forskellige Folkeslag i Øst-ropa, ej heller har disse Folk gjort deres politiske og militære Herrer's lavfunde Idealer til deres egne. De har overlevet de langsomme Forsøgelse i Færdstid saavel som Krigens frøgtelige Lidelser, og de forlanger nu deres retfærdige Krav om Uafhængighed og Selvtjære angerkende. Nepraesentanter for disse Racer er her til Stede sammen med Dem i Dag for at give Udtryk for deres Lokalitet mod vore Idealer og tilbyde deres Tjenester i den fælles Sag. Jeg beider Dem, mine Medborgere, om at forene eder med dem for at gøre dem vore Uafhængighedsdag til den første, der skal belyses en Erklæring om Uafhængighed for alle Verdens Folkeslag.

Woodrow Wilson.

Hvem vil have D. I i Glæden?

Som det vil være de fleste bekendt, besluttede Naamsrådet i Kenmare, N. Dak., at samle et Pensionsfond paa \$100,000, og undertegnede blev valgt til at foretage denne Indsamling. Da alle Ting synes at lægge sig til Rette for mig, tager jeg det som et Binf fra Herren, at han vil bruge mig til dette ingenlunde lette Arbejde, og jeg har da i Jesu Navn besluttet at tage imod Bafget.

Vi trænger til et saadant Fond, og vi maa have det saa snart som muligt; thi vi har 21 Pensionister, og vi vil inden ret længe faa flere. Adskillige af Præsterne har gjort en lang og god Dags Gerning i Herrens Ting og bragt megen Velsignelse til vort Folk; det mindste, vi burde give dem derfor, er det daglige Brød. De har -bragt os de